

UJKELET

ESZÉLYEGYENLŐSÉG

Taxa postala
plátite in num.
No. 224.716 929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Sira-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 18.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hír-
adások díjszabása szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
szóhasználatát követi. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Bérmentelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 21.

Szerda, 1932 okt. 5.

5693. ÉV
TISZRI 5.

XV. ÉVF.
227. SZÁM

Osztályegyenlőség

Gandhi erkölcsi magatartásának páratlanosága felett nem lehet vitatkozni. Kár, hogy ez a nagy erkölcsi erő, az a szinte transzcendens odaadás, amellyel az európai politikusok legkorlátoltabbja szinten felruházva, a naivitásnak legújabb megnyilatkozása Gandhihoz az a bejelentése, hogy mennyiben párhívei nem teljesítik kötelességüket a teljes osztályegyenlőség megvalósítására: félévben belül újabb éhségstrájkba fog kezdeni.

Lehetséges, hogy eme hősi magatartás lehetővé fogja tenni a páriák politikai egyenjogúsítását, de semmiesetre sem fogja eredményezni a Gandhi által kívánt osztályegyenlőséget.

A politikai jogegyenlőség ugyanis mindent megteremthet, csak az osztályegyenlőséget nem.

Mint ahogyan nem is teremtheti meg, hiszen osztályegyenlőség csak gazdasági alapon képzelhető el s általában minden egyenlőség illuzórikus addig, amíg gazdaságilag nem egyenlő felek tulajdona.

Gandhinak az osztályegyenlőségre vonatkozó követelése alighanem utópia marad, legalább is abban az értelemben, ahogyan ő elképzeleli.

A páriák megkaphatják a választói jogot, megszűnhet az a megszegésük megkülönböztetés, mely őket az érinthetetlenek kasztjába sorozta, de az osztályegyenlőség paradicsoma csak akkor közelebb kerülhet számukra, ha egyben gazdaságilag is kiszabadulnak a szegényletes páriásorsból.

Az őszinte Herriot

Macdonald, aki a konferenciák vallóságos bonvivánjává nőtte ki magát, ahol az őszintesége hangját remegtetheti — újabb konferenciára hívta meg Herriot francia miniszterelnököt.

Ezzel egy arnyolán kis magánkonferenciára, ahol jó szivarok és kellő itóka mellett lehetne megtárgyalni a német fegyverkezési egyenlőség nyugtalanító ügyét.

Herriot, mint egy jó demokrata, ugye látszik már megelégedte a luxuriózus összejövetelek terheit és egyszerűen visszautasította a meghívást.

Herriot tehát őszinte volt, egy valódi képviselőhöz méltó közvetlenséggel.

Azon a véleményen volt, hogy egy szalonképes vendégnek a jó lakoma fejében illik a házigazdának szívességet tenni és a kedvéért koncessziókat tenni — a közös lakomán nyelbeütött üzlet haszna fejében.

Herriot éppen ezt a kockázatot nem akarta vállalni.

Nem akarta vállalni azt, hogy Londonban rábeszéljék olyasmire, amihez semmi kedve sincs: hogy tudniillik tanúsítson konciliansabb magatartást a leszerelés, vagy ami ezzel ma egyenrangú kérdés — a német fegyverkezési egyenlőség problémájában.

Herriot őszinte volt és egyszerűen nem mondott.

Egy olyan nemes pacifista, mint ő, aki az ellenzéken állandóan békekönnyeket sírt, nem teheti kimagát annak a gyanúnak, hogy tényleg komolyan veszi a leszerelést.

És Herriotnak igaza van. A demokráciának, ha lehetséges akar maradni, főleg Franciaországban, a pacifizmust ugye kell értelmezni, mint ahogyan minden más álcapacifista értelmezte: szereljen le a másik fél — ő pedig majd a maga felfegyverzett milíós hadseregével egyedül is meg tudja védelmezni a — „békét”.

De leszerelni?!

Komolytalan dolog már hangoztatni azt a komolytalanságot, amellyel ezt a kérdést politikusaink kezelik.

A leszerelésnek ma többet használna talán az, ha nem beszélnének róla, vagy egyenesen feloszláták a leszerelési konferenciát.

He Herriot egy fokkal még őszintébb volna, egy legközelebb erre nézne tenne javaslatot.

Gandhi egy félévben belül új éhségstrájkba kezd, ha hívei nem valósítják meg a teljes osztályegyenlőséget

London, október 4. Gandhi közölte híveivel, hogy egy félévben belül újabb éhségstrájkba kezd, ha hívei nem hajlandók megvalósítani az indiai teljes osztályegyenlőség elvét. A hindu nacio-

nalista vezér szerint a hindu nyelv szókinéséből el kell tűnnie az érinthetetlen szónak és meg kell szűnnie véglegesen a páriák megkülönböztetésének.

Anglia, Franciaország és az Unió diplomáciai bojkottot készítenek elő Németország ellen?

Herriot ellenzi a négyhatalmi konferencia összehívását

Párizs, október 4. A lapok diplomáciai körökből szerzett értesülések alapján közlik, hogy az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország között hallgatólagos megegyezés jött létre, amely arra irányulna, hogy diplomáciai téren bojkottálják a német birodalmi kormányt. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy Párizsban a politikai érdeklődés előterében sir John Simon angol külügyminiszter párizsi tartózkodása áll. Az angol külügyminiszter délben eszmecsere-t folytatott Herriotval, a leszerelés kérdéséről és a Macdonald által felvetett és a német igényt megvitató, Londonba összehívandó négyhatalmi konferencia tervéről. A lapok értesülései szerint a konferenciát ellenző Herriotval szemben az angol kormányfői nem ragaszkodnak mereven a konferencia tervéhez, bár meg vannak győződve arról, hogy ez lenne a legalkalmasabb útja a leszerelési tanácskozások zsákuccából való kivezetésének.

Állat és ember

Azért vannak még szép lelkek, akármit is beszéljenek arról a hitvány, materializmusba sülyedt, lelketlen világról. Hogy vannak? Tessék idehallgatni!

Október negyedikén, a mai napon Berlinben világkongresszusra gyűlnek össze mindazok, akik „tisztelttel viseltetnek minden teremtménnyel szemben”. Vagyis, a jó állatvédők a ebrlini zoológiai kert egyik helyiségében arról fognak tanácskozni, hogy az állatok védelmét miképpen lehetne nemzetközileg megszervezni.

A kongresszus vezetősége manifesztumot bocsátott ki, nagyon figyelemreméltó felhívást, amelyből érdemesnek tartjuk publikálni mi is a következőket:

„Kévsz ember tudja, milyen nagy horderejű az a dolog, amivel az állatvédők világkongresszus fel akarja hívni a világ figyelmét azokra a teremtményekre, amelyek vele együtt élnek a földön, amelyek azonban páratlan despotizmussal maga alá rendel. Amikor a teremtmények érdekében küzdünk, akkor egyúttal egy jobb erkölcsért és tisztább gondolkodásért harcolunk. Alapjában véve valahány szor a barbárság, a brutalitás és az igazságtalanság ellen megy a harc, mindig egy lépéssel magasabbra kell jutnia az emberiségnek. Soha még annyira aktuális nem volt ez a probléma, mint mostanában. Korunkban az élet problémáit revízió alá vesszük, új rendszereket állítunk fel és új értékeket teremtünk. Amikor a valóságnak ilyen forradalmi átalakulását éljük, hiba lenne egy olyan nagy területet, mint amilyen az állatvilág, mellőzni. Az ember egyre felhasználja az állatokat: élelmezésére, ruházódására, erő kihasználására. Korlátlan hatalommal beleavatkozik az állatok létezésébe, megsemmisíti őket, megcsontítja, megnevesíti, kiirtja, kivessi a még világra nem jött ivadékokat az anya méhéből, csak azért, hogy kielégítse divatszervezőit, sportját, szórakozásait.

Bizonyára lesznek, akik fintorogva mondják:

— Miért legyünk szentimentálisok az állatokhoz. Miért kiméljük őket, amikor a természet sem bánik velük kesztyűs kézzel?”

A proklamáció erre a kérdésre is megadja a választ, hiszen önmaga tette fel. A válasz nem úgy szól, hogy az állatok védelmének van még valamivel fontosabb védelem, az emberé. Ez nem tartozik az állatvédelemre. Az ember más! Az ember milliószámra élhet letiprottságban, millió számra éhezhet, milliószámra pusztulhat el időnap előtt. Az ember csak túrje emberbirtásának azt a bestialitását, amit állat nem követ el állattal szemben. Az ember csak aljasodjon le állattal is rosszabb helyzetbe követeztében oda, ahol ma már az állatvédelem következtében maguk az állatok sem sülyedhetnek.

A kongresszust csak tartásuk meg, az állatokat védjük: ez feltétlenül nemes és szép cselekedet. De közben jól tennék, ha — talán az állatok nevében — proklamációt bocsátának ki, hogy az ember-állat az embert is részesítse — emberségben.

VILÁG TÖKRÉ

Az amerikai újságírók

Ebben a krízises világban már csak a mozivásznon lehet igazi gazdagságot látni. A mozi számára a lehetőségek korlátlanok s ott még igazán multimilliomos és igazán gazdag az az amerikai vállalkozó, akinek módjában van minden vagtyát teljesíteni, ami pénzzel teljesíthető. Ott még megtörténik, hogy a gazdag Jenki bemegy egy vendéglőbe s ha nincs meglepődve a szakáccsal, hamar megveszi az egész vendéglőt s új üzletvezetőre bizza. Ha a kívánsága nem teljesül, a maga millióival, amelyből bőkezűen áldoz, a börzén egy-kettőre tönkre teszi azt a vállalatot, amely ellenállást mer tanúsítani vele szemben.

Mindez nagyon szép és kétségtelenül szíve gyökeréig meghatja azt a mozilátogatót, aki azt sem tudja, hogy a jövő héten miből foltoztatja meg a gyermeke cipőjét s miből fizeti ki azt az ötszáz lejt, amelynek ellenében a sifonjárt megmentheti attól, hogy elvigyék adóba. Aki azonban közelebbről ismeri az amerikai milliárdosok életét, aki tudja, hogy Rockefeller, Morgan, Ford, Mellon milyen szerepben élnek s hogy a kevesebb vagyonnal rendelkező nagybankárok és nagyvállalkozók milyen keserves küzdelmet folytatnak a gazdasági krízissel, az joggal csodálkozhat, hogy honnan veszik a filmszűszék gyártói a dusgazdag és könnyelmű amerikai — modelljét.

Talán az egyetlen amerikai milliárdos, aki úgy él, mintha modellül akarna szolgálni a fümhez: William Randolph Hearst, az amerikai újságírókirály. De hogy Hearst életmódját mennyire nem lehet általánosítani, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy ez az életmód annyira feltűnő és egyedülálló a korlátlan lehetőségek hazájában is, hogy nemrégiben vaskos könyv jelent meg Hearst-ról, az Amerikai Phenomenon.

Hearstnak az apja még aranyás volt Kaliforniában. Erőszakos természetű ember volt, akinek erőszakossága értelmes séggel párosult és a szerencse is hozzásegődött. Amikor az aranyáramor Kaliforniában véget ért, az öreg Hearstnak csinos farmja volt a tengerparton és Examiner címen Sanfranciskóban egy kis szennylapot is jelentett meg. A fiát 1885-ben kizárták a Harvard-egyetemről és a kicsapott diák ennek a lapnak vezetését vette át. Az apja jónak látta, ha a fia beletanul az újságíró mesterségébe. Ezt olcsóbb mulatságnak tartotta, mintha tétlenül lófrál. A vagyonából, amely akkor már hetvenmillió dollárt tett ki, az életében nem akart semmit adni a fiának. A fiatal Hearst átvette az Examint, amely akkoriban igen csekély példányban jelent meg, de viszont nagyon rossz híre volt. Néhány hónap múlva az akkor háromszázezer lakosu Sanfranciskóban már 80.000 példányban jelent meg és olvasóközönsége állandóan növekedett. Az új főnök lapjának ezt a páratlan népszerűségét azzal érte el, hogy a már akkor is korrupt sanfranciskói városi közigazgatásról nap-nap után leleplezéseket közölt. Szentelenül megtámadott ártatlanságokat is, támadásai mindig élesek és céltudatosak voltak. Nem vette más szempont csak az, hogy érdekes olvasnivalóval szolgáljon a tömegnek.

Természetesen nem egy esetben indítottak ellene sajtópert és az öreg Hearst gyakran tépte a haját kétségbeesésében, amikor a kártérítési összegeket ki kellett fizetni. A sanfranciskói városi vezetőség több tagjának azonban menekülnie kellett az országból, mert az Examiner leleplezéseit következtében le akarták őket tartóztatni. Egy év alatt az Examiner Kalifornia legnagyobb lapjává vált és valószínűleg aranybánya lett.

Közben meghalt az öreg Hearst és fiára hagyta tekintélyes vagyonát. A fiatal lapkiadó kilencmillió dollárt költött el arra, hogy nyugaton is lapjai legyenek és hogy Newyork is elismerje lapkiadói képességét. A kilencmillió minden centje arra ment el, hogy a konkurrenciát megtörje s különösen, hogy a már akkor is hatalmas másik újságkiadót, a magyar

származásu Pulitzer tönkretegye. Mint-hogy Hearst módszereiben nem volt válto-gatos és mert a tömegnek azt adta, amit a tömeg kívánt, sikerült is legyőznie ver-senyársát.

Ma Hearstnak az amerikai Egyesült Államok minden nagyobb városában van újságja, hírszolgálati ügynöksége kétezer amerikai lapot lát el anyaggal, a Hearst-magazinokat majdnem minden amerikai házból olvassák, az általa előállított fil-meket és kliséket Európa is megveszi. Hearst tulajdonában kilencvenkét lap-kiadóvállalat van, Bevétele meghaladja a 150 millió dollárt, kiadásai felül vannak kilencvenmillión és szakértők szerint Hearst a maga személyére évenként 10-20 millió dollárt költ el.

Valóban szenzációs ötletei vannak. Spanyolországi utazásai alatt meglátott egy régi mór templomot. Az épület meg-tetszett neki, megvette, lebontatta és min-den követ átszállította az óceánon, hogy azután birtokán, Sansimeonban, ugyan-egy felépíttesse, mint ahogy a templom Spanyolországban állt. Ez a sansimeoni birtok a mór templom nélkül is látvá-nyosság. A tengerparton ötven mérföld-nvi hosszúságban húzódnak végig a cso-dálatos épületek, amelyek mintha az ezer-egyézsaka meséit elevenítenék meg. Azt a csekélységet, hogy Hearst külföldi utja alkalmával megveszi azokat a szállodákat, amelyekben jól érzi magát, nem is érde-mes említeni. Ellenben érdemes meg-jegyezni azt, hogy akkor, amikor az an-gol király nem akarta fogadni, lapjainak kiadta a jelszót, hogy angolelleses poli-tikát kell folytatni. Az Egyesült Államok huszonhatmillió olvasója ettől kezdve nap-nap után olvashatta lapjaiban Ang-lia szidalmazását. Csak a háboru kitörése-kor békült meg Angliával. A központi hatalmakra még jobban haragudott, mint az angolokra és minden áron arra töre-kedett, hogy Amerikát a háboruba való beavatkozásra bírja. Olyan szemérmete-lül izgatott, hogy a háboru előtt Anglia, Franciaország, Portugália, Japán és Ka-nada megtiltották, hogy a Hearst-lapok munkatársai a kábelt használják és ezek-ből az országokból ki is tiltották a munka-társait. Hearst azonban elérte célját, me-galakult a központi hatalmak ellenes front és Amerika is belépett a háboruba.

Már előbb a kubai háboruban is tevé-keny szerepe volt a Hearst-lapoknak. Kuba 1897-ig tudvalevőleg spanyol fen-hatóság alatt állott. Hearst elhatározta, hogy Kubát felszabadítja. Heteken, hóna-pokon keresztül izgatott, az újságjai tele voltak olyan hírekkel, amelyekből a spanyolok kegyetlenkedéseit lehetett ki-olvasni. A tudósítót sorra kitiltották Ku-bából. Amikor egyik munkatársa azt táv-íratolta, hogy semmi célja nincs tovább Kubában maradni, Hearst a következő táviratot küldte neki: Maradjon, szállit-son híreket, én szállítom a háborut.

Közben az történt, hogy a kubai köztár-saság elnökének egy nőrokonát, a tizen-kilencéves Cizneros Evangelinet husz-esztendei szüzületére itélték, mert részt-vett egy forradalmi felkelésben. Csak ez kellett Hearstnak! A szerkesztő a szám-űzetésről szóló hírt nem találta elég ér-dekesnek és papíroszába dobta. Hearst azonban kiásta onnan és ő maga mutatta meg, hogy mit lehet ebből az eseményből csinálni. Mozgósította az amerikai né-egyesületeket, kérények ezrei mentek a spanyol anyakirálynőhöz Madridba és a pápához Rómába, úgy, hogy végül is el-határozták, hogy a fiatal forradalmárnőt szabadlára helyezik. Hearstnak ez nem volt elég. Megbízta egyik tudósítóját, hogy hatoljon be a fogházba, ahol a fia-tal nő szabadlára helyezését várja s ra-bolja el. A terv sikerült is. Utolsó éj-szaka a fiuruhába öltöztetett leányt egy Newyorkba induló hajóra csempézték és visszavitték Amerikába. Hearst itt hatal-mas tüntetést rendeztetett a megszabi-tott fogoly mellett. A tüntetést, amely-ben több százezer ember vett részt, Kuba felszabadítása érdekében használta fel. A tömeghangulat hatása alatt Amerika amugyis kénytelen lett volna háborut izen-ni, azonban a döntést siettetete az, hogy Havanna kikötőjében egy amerikai hajó a levegőbe repült. Hearst sajtója megállá-pította, hogy nem szerencsétlenség tör-tént, hanem merénylet s a merényletet a spanyolok követték el. Saját költségén szerelt fel egy hadihajót, hogy részt ve-gyen a spanyolok elleni harcban. Azon-kívül Angliában is vásárolt egy hajót, amelyet a suezai csatornában elsüllyes-tett, hogy a hajóroncsok gátolják a spanyol flottát abban, hogy hamarosan ame-rikai vizekre jusson. Valóban a spanyol hadihadnak olyan hosszú ideig kellett a Filippinszigeteken vesztegelnie, hogy ez alatt az idő alatt Amerika felkészült, meg-támadta a spanyol hajóhadat és meg is nyerte a háborut. A spanyol-amerikai

háboru tisztára Hearst háboruja volt.

A maga újságbirodalmában Hearst korlátlan autokrata. A vezércikkirójának évi 250.000 dollár fizetése, tehát több mint tizenötmillió lejt fizet. Vannak olyan munkatársai, akiknek a heti fizetése 3000 dollár. Felmondási időhöz való joga azon-ban egyik munkatársának sincs. Hearst egyik napról a másikra az uccára teheti őket. Hearst akár Newyorkban, akár Sansimeonban, akár Európában, vagy Mexikóban van, teljesen elfoglal egy tele-fonvonalat, amelyen az intézkedéseit köz-

veti lapjaihoz. Minden levele és min-den távirata, amelyet munkatársaihoz intéz, így kezdődik: A főnök parancsolja... És ez a parancs olyan szent, mintha maga az Uristen adná.

Hearst ma tul van a hetven éven. És melankólikus. Eddig büszke volt arra, hogy sohasem vált a millióinak rabszol-gájává, hanem a vagyonát arra használta fel, hogy az életét kellemesebbé tegye. Most azonban már megöregedett, eltoty-a-kosodott és évek óta nem látták már ne-vetni...

Spanyolország csak a spanyol zsidók leszarmazottait hívja vissza

Szó sincs róla, hogy a spanyol kormány pénzt templomot és be-rendezeit lakást ad a bevándorló idegen zsidóknak

Prága, október 4. Évek óta időről-ide-re cikkek jelentek meg a világsajtóban, amelyek szerint a spanyol kormány visz szahívja az országból kiűldözött zsidó-kat és különféle előnyt ígérgetnek a visz-zatérni szándékozókknak.

Az utóbbi időben ezek a felhívások spa-

nyolok benyomasat teszik. Megrepett-midőn a 20-ik században a távol Keleten oly néptömeggel találkoztam, amelyek egymással a középkori tiszta kasztíliai nyelven érintkeznek. Nem birtam eléggé csodálkozni ennek a néptömegnek Spa-nyolországhoz való ragaszkodásán, mely annál meghatőbb, mert egy fél évezred óta a rossz emlékeken kívül semmi egyébb sem köti őket Spanyolországhoz.

— Tulajdonképen tévedésről van szó. Az egész világot egy szó ejtette bele

nyelvet, hogy bizonyos mennyiségű pótló-
Idegeneknek csak menedék-jog
— Azért kapnak az idegenek menedékjogot, de munkaalkalomról és földte-rület ajándékozásáról szó sem lehet Spa-nyolországban épp úgy, mint a világ minden országában, törvények védik a helyi munkapiacot az idegen munkaerők kel szemben, sőt Katalánia alkotmány-törvényének egyik szakasza világosan kimondja, hogy földreform útján csak

A szemita ibériai félsziget

— Midőn Spanyolországba visszajöt-tem, újabb meglepetés ért. Eszrevettem, hogy az Ibériai félsziget lakói tiszta sze-mita külsejűek. Megállapítottam, hogy a spanyol nép karthagói, valamint a mó-rok évszázados uralma alatt, továbbá a zsidókkal való évszázados érintkezés kö-vetkeztében olyannyira összekeveredett, hogy ereibe talán 40 százalék szemita-vér is csörgedezik. Nincs az a spanyol, akinek ereiben zsidó vér ne folya. Az uccákon figyeltem a járókelőket s meg-állapítottam, hogy ezekre nyugodtan rá-foghatjuk azt is, hogy zsidók.

— A múlt század végén Spanyolor-szágból a zsidókérdés tanulmányozása céljából bizottságokat küldtek ki Észak-Afrikába és a Balkánra. Különösen a spanyol nyelvészek tettek érdekes megfi-gyeléseket. Már akkor is olyan hangok hallatszottak, hogy jóvá kell tenni azt, ami a sefard zsidókkal történt. Időköz-ben az azóta elhalt Primo de Rivera fel-vetette azt a gondolatot, hogy a zsidókat vissza kellene hívni, azonban csak az el-ső köztársaság tette meg az első lépése-ket, amennyiben a köztársaság megala-kulása után hivatalos kormányfelhívást tett közzé. Terve vették, hogy mind a két toledói zsinagógát, amelyet az inkvi-zíció templomokká alakított, visszaad-ják. A visszahonosítás esetén a zsidók-nak egyéb kedvezményt is adnak, hogy az ő ujházában berendezkedjenek.

Ezt a hivatalos nyilatkozatot átvették az összes nagyobb európai naplapok és érthető, hogy a mai viszonyok mellett a zsidóság egy részét valóságos lázba-hozta.

Az Uj Kelet szerkesztősége felvilágo-sításért fordult a Párizsban székelő zsi-dó emigrációt szabályozó nemzetközi bi-zottsághoz, ahonnan azt a választ kap-tuk, hogy részletes információval Stein József szolgálat Prágában, aki a nemzet-közi kivándorlást szabályozó bizottság csehszlovákiai megbízottja.

Stein József a csehszlovákiai zsidó szo-cialis gondoskodás központi irodáját ve-zeti és a prágai zsidó városházán szé-kel. A spanyol kormány megbízottja a következőket mondta:

— A párizsi központ engem bizott

Ideneknek csak menedék-jog

— Azért kapnak az idegenek menedékjogot, de munkaalkalomról és földte-rület ajándékozásáról szó sem lehet Spa-nyolországban épp úgy, mint a világ minden országában, törvények védik a helyi munkapiacot az idegen munkaerők kel szemben, sőt Katalánia alkotmány-törvényének egyik szakasza világosan kimondja, hogy földreform útján csak

Speciális bizottság fogja revízió alá venni a vasúti tarifát

Bucuresti-Bukarest, okt. 4. Ionescu tábornok, CFR vezérigazgató kijelen-tette a Luptának, hogy egy bizottságot alakítanak a vasúti tarifarevizio ügyé-ben. A bizottság tagjai lesznek 2 volt CFR vezérigazgató, 2 újságigazgató, a

kereskedelmi és földmívelésügyi minisz-terium 2-2 delegátusa, a vasúti szak-referensek és a CFR vezérigazgatója. A bizottság a közel jövőben megkezdi munkáját.

Köztársasági-párti monarchisták

A görög monarchisták vezére, hogy pártja kormányra juthasson, elismerte a köztársaságot

Athén, október 4. A monarchistapárt vezére, Kaldaris levelet intézett Zai-mis köztársasági elnökhöz, akivel kö-zölte, hogy a monarchista néppárt min-den fenntartás nélkül elismeri a most fennálló államforma törvényességét. Politikai körökben úgy látják, hogy Kaldaris ezzel a levéllel elhárította utolsó akadályát is annak, hogy hata-lomra kerülhessen. Azonban ennek elle-nére kevés kilátás van arra, hogy a monarchista néppárt belép a kormány-

ba, mert annakidején vezetői kategóri-kusan kijelentették, hogy nem működ-nek együtt Venizelosz liberális pártjá-val.

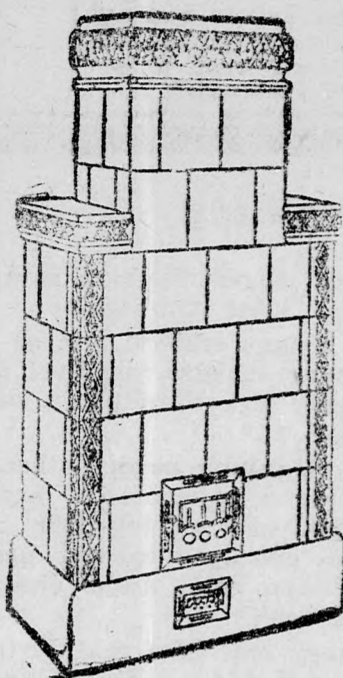
A katonai ligának állítólag elyben semmi kifogása nincs az ellen, hogy Kaldaris kormányra jusson, mindössze azt a feltételt köti ki, hogy a belügy-minisztériumi és hadügyminisztériumi tárcát olyan személyre bizzák, akiben a katonai körök is megbiztak.

Megrázó lelki élmények, le-nyűgöző látomások

Szomorj Dezső Gyuri című új regénye. A lélek kalandjainak legnagyobb ábrá-zolói közé tartozik Somory Dezső. A re-gény 260 oldal, remek fehér papíron, di-szes vászonkötésben 68 lej. A sorozat ti-zedik kötete ez. Postán utánvétellel, be-küldve franco küldi Lepage Kolozsvár. Kérje Lepage-tól a teljes sorozat jegyzé-két.

„Iris-kályhák“

„IRIS“ román keramikal Részv.-Társ. CLUJ,

ajánljuk a nagybecs közönségnek cserép-kály-háinkat a leg-modernebb formák és színekben.

Cserép-kályháink bírnak a leg-na-gyobb fűtő-képesség-gel, igen re-dukált fűtő-an-yag mellett.

Tökéletes hu-zat — olcsó és kitérő fei-szerelés.

Nagy választék a gyári rak-tárban, CLUJ, Str. Chintaului-Kajantói-ut 74.

ottani óslakó igényelhet földet.

— A zsidó bevándorló helyzetét meg-nehezíti az a körülmény is, hogy Spa-nyolországban nincsenek zsidó hitköz-ségek s a nagyobb városokban is oly kis számarányt képvisel a zsidóság, hogy szervezetségről szó sem lehet és a szo-cialis gondoskodás fogalmát sem ismerik. Ami a legfontosabb és legnehe-zebb pontja a zsidók visszahonosításá-nak: a sefard zsidók és az európai zsi-dók évszázados ellenséges viszonya.

— Végül meg kell említenem a nyelvi nehézségeket is. Spanyolországban a spanyol nyelv tudása nélkül mozdulni sem lehet.

— Igenis meg van a lehetősége an-nak, hogy az itt elhelyezkedni nem tudó zsidó iparosok, akik 50.000 lej készpénz-vagyonnal rendelkeznek, Spanyolorszá-gban új megélhetési lehetőséget találja-nak, a most folyamatban lévő, modern kapitalista termelésbe való bekapcsol-dás útján.

A felt...

Bucuresti-Bu Uj Kelet tudós-dasági életét ügynél sokkal pénzügyi tárgy gearu folytat C y megbizottaival. Bukarestbe kül-tik az összes in az Uj Kelet a véleményezés véleményezés a következőkép

1. Egyelőre támogatásról nem lehet szó
2. A kormány törvényt, az indirekt adók viselőik, nyug arányában ka
3. Az állan léka építessé
4. Az állan sítóit petróle-tése rendezte
5. A pénzü rom külföldi Ezenkívül a r népszövetségi alá helyezend

Más nyelven számíthat a kü támogatásra, ez ügyi gazdálkod kontroll alá hely leépítésével kérságra szorítják.

Igy néz ki a g és a Népszövét működése. Ne hanem egyszer gyámság a

Egyenes követk sújtó jelentésnek készített el nem hogy az ország nemcsak az állan nak, hanem első fejletlen gazdálk

Erről a fejletl tartózkodásuk a tek a népszövetsé van az, hogy a sz és mindenekfölöt remteni a tékoz Ami a külföld illeti, ebben csak hettek. Európáb világon is egyedi delkezik exportál

Nos, a franciá azért utasított mányt a Népsz ezel is tudomá ni, hogy a magy landók többé se val kapcsolat

Már pedig franciá kapni a lehetetle lönösen a mai idő országok egyik a be fizetésképtelen Ha tehát Romá külföld pozitív kell mégis vállal szakértők által di leket? Azért, me

Románia csak el valamelyes földi tartozásait Madgearu a külfö sének felfüggeszté mert ellenkező es inkasszó mai men vetés elkerülhetetl európai államnak hitéseket kiharcol

A külföldi tartozások fizetésének felfüggesztéséről tárgyal Madgearu Genfben Románia hitelezőivel

Távírti jelentések szerint kilátás van a megegyezésre

Bucuresti-Bukarest, október 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország gazdasági életét és jövőjét a Titulescu ügynél sokkal jobban érdeklik azok a pénzügyi tárgyalások, amelyeket Madgearu folytat Genfben a Népszövetség megbíztaival. Az iparügyi miniszter Bukarestbe küldött jelentései megerősítik az összes információkat, amelyek az Uj Kelet a népszövetségi szakértők véleményezés várható következményei véleményezés várható következménye a következőképpen foglalhatók össze.

1. Egyelőre semmilyen pénzügyi támogatásról és külföldi kölcsönről nem lehet szó.
2. A kormány szavazzon meg egy törvényt, amely szerint bizonyos indirekt adók felemeltetnek. A tisztviselők nyugdíjasok a havi inkasszó arányában kapják meg járulékaikat.
3. Az állami tisztviselők 15 százaléka építtessék le.
4. Az államnak törvényileg biztosított petroleumjradékok értékesítése rendeztessék.
5. A pénzügyminisztériumhoz három külföldi ellenőr osztandó be. Ezenkívül a román pénzügyi élet egy népszövetségi főbiztos ellenőrzése alá helyezendő.

Más nyelven szólva, Románia nem számíthat a külföld részéről semmi támogatásra, ezzel szemben egész pénzügyi gazdálkodását a legszigorúbb kontroll alá helyezik és a tisztviselők leépítésével kérelmetlen takarékosságra szorítják.

Igy néz ki a gyakorlatban Románia és a Népszövetség pénzügyi együttműködése. Nem együttműködés ez, hanem egyszerűen az országok gyámság alá való helyezése.

Egyenes következménye annak a leújtó jelentésnek, amelyet Charles Rist készített el nemrégiben, megállapítva, hogy az ország pénzügyi nehézségei nemcsak az általános dekonjunkturának, hanem elsősorban a kormányok fejetlen gazdálkodásának tudhatók be. Erről a fejetlen gazdálkodásról itt tartózkodásuk alkalmával meggyőződtek a népszövetségi szakértők is. Ezért van az, hogy a szakértők mindenekelőtt és mindenekelőtt rendet akarnak teremteni a tékozló fiu háztartásában. Ami a külföld pénzügyi támogatását illeti, ebben csak a naivak reménykedhettek. Európában s talán az egész világon is egyedül Franciaország rendelkezik exportálható tökefölösleggel.

Nos, a franciák Rist útján éppen azért utasították a román kormányt a Népszövetséghez, mert ezzel is tudomásukra akarták hozni, hogy a maguk részéről nem hajlandók többé semmilyen Romániával kapcsolatos hitelműveletet zsírítani.

Már pedig francia zsiró nélkül kölcsönt kapni a lehetetlenséggel egyenlő. Különösen a mai időkben, amikor az adós országok egyik a másik után jelentik be fizetéseképtelenségüket.

Ha tehát Románia nem számíthat a külföld pozitív támogatására, miért kell mégis vállalnia a népszövetségi szakértők által diktált szigorú feltételeket? Azért, mert ugylátszik, hogy Románia csak ezen az úton érhet el valamelyes könnyítéseket külföldi tartozásainak fizetése körül.

Madgearu a külföldi tartozások fizetésének felfüggesztését kérte Genfben, mert ellenkező esetben — az állami inkasszó mai menete mellett a költségvetés elkerülhetetlenül összeomlik. Több európai államnak sikerült jelentős enyhítéseket kiharcolni hitelezőiknél. A

görög kormány alig néhány nappal ezelőtt állapodott meg néhány görög kölcsönkötvény tulajdonosaival abban, hogy egy bizonyos ideig harminc százalékkal kevesebbet törleszt tartozásai-ból.

Madgearu vonatkozó tárgyalásait azonban rendkívül meglehetősen a Rist jelentés, amelynek alapján a hitelezők követelték, hogy a román kormány teremtsen először rendet pénzügyi gazdálkodásában.

Es Románia nem teheti azt meg, hogy egyszerűen megtagadja a külföldi kupon fizetését, mert ezzel súlyosan veszélyeztetné az egyébként sem rózsás külpolitikai pozícióját.

Madgearu a hitelező államok Genfben tartózkodó képviselőitől azt kérte,

hogy Románia rövidlejáratu törlesztési és kamatfizetési esedékességeit alakítsák át hosszulejáratu esedékességekké. Megegyezés esetén a külföldi tartozások fizetéséhez szükséges összegnek csupán a negyedrészt kellene folyósítani, ami több mint négy milliárd lejellel tehermentesítene a költségvetést. Madgearu tegnap este hosszas beszélgetés után Mironescu pénzügyminiszterrel és Maniu Gyulával. Az iparügyi miniszter ugyancsak részletes jelentést küldött a Népszövetség pénzügyi bizottságával folytatott tárgyalásairól, közölve, hogy sikerült a Népszövetség és Románia közötti pénzügyi együttműködés kérdésében általánosságban megállapodásra jutnia. Felhatalmazást kért a kormánytól a megállapodás aláírására.

Elrendelték a Kreditanstalt igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjai vagyonának lefoglalását

Bécs, október 4. Az osztrák kormány anyagilag felelőssé tette a megbukott Kreditanstalt és az érdekkörébe tartozó iparvállalatok igazgatósági és felügyelő bizottsági tagjait az intézet és a vállalatok veszteségeiért. Elrendelték a károk fedezésére a vezetők Ausztriában és külföldön található vagyona lefoglalását. E lépésre a kormány a közvélemény

nyomása alatt határozta el magát, mert a szanalás előtt álló Kreditanstalt rend behozatala óriási pénzügyi áldozatokat kíván, amelyek végösszegét több mint ötszázmillió sillingre teszik.

Mielőtt tehát nyilvánosságra hoznák, hogy a legnagyobb osztrák pénzintézetet két az adófizetők pénzéből kellett szánítani, biztosítani akarják a vezetők va-

gyonának igénybevételeit. Báró Rotschild Lajos volt pénztintézet elnök, aki már eddig is mintegy 200 millió sillinget vesztett a Kreditanstaltnál, Neurath Lajos és Hammerschlag János volt elnök igazgatók, azok a személyek, akiknek vagyonlefoglalásából a veszteségek egy része az állam részére meg fog térülni.

Visszahelyezték a régi kolozsvári városi tanácsot, melynek többségi tagjai le fognak mondani, hogy új választásokat csikarjanak ki

Nem emelték fel a hus maximális árát. Csak az egységes kenyeret és a lisztet maximálta az interimár bizottság. A temesvári városi tanács munkanélküli-segélytervét az ország összes városaira érvényesítik

Cluj-Kolozsvár, október 4. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári városi tanács kedden délelőtt ülést tartott, amelyen a folyó ügyeken kívül a maximális árak kérdésében is döntés történt, de megbeszélés tárgyát képezte a munkanélküli adó kérdése is. Mindkét ügyben döntött az interimár bizottság. A maximális árak kérdésében az összes szempontok mérlegelésével olyan határozatot hozott, mely általánosságban megelégedést fog kelteni Kolozsváron. A városi tanács elsősorban a fogyasztóközönség érdekeit kívánta szem előtt tartani és

nem fogadta el a mészárosoknak a maximális árak felemlésére vonatkozó kérését.

Igy a husárak megmaradnak a régiben és a kérdés körül tetemes viharok is elcsendesülnek.

Maximálták az egységes lisztet és kenyeret

Ismeretes, hogy annak idején ideiglenes hatállyal függesztette fel az interimár bizottság a kenyér és a liszt maximális árait, míg a nyersanyagok arai kellő módon nem stabilizálódnak. Miután az interimár bizottság ezt az időt már elérkezettnek látta, annál is inkább, mert a közönség köréből már reklamáltak a kenyér és lisztárak maximalását, elhatározta, hogy maximális árakat léptet életbe. Hosszas tanácskozás után azonban az interimár bizottság csak az egységes liszt és egységes kenyér árait maximalta.

Az egységes liszt árát angró eladásnál 7,60 lejben, detailban pedig 8,50 lejben állapította meg, míg az egysé-

ges kenyér árát 8, illetőleg detailban 8,50 lejben maximalta.

Az ülésen dr. Deleu primár bejelentette, hogy a város harmincmillió lejes kölcsönéről szóló törvényjavaslatot még a hét folyamán a parlament elé terjesztik.

Temesvári terv a munkanélküli segélyről

Ugyancsak beszámolt arról is a primár, hogy a munkanélküli segélyalapra vonatkozó adókievetések aktualitásukat veszítették, mert a temesvári városi tanács a munkanélküli segély megoldására olyan törvényjavaslatot terjesztett a belügyminisztérium elé, mely törvényhozási uton az ország összes városaira kötelező érvényűvé tétetik. A temesvári terv a háztulajdonosokat minimális adóval sújtja és pedig olyképpen, hogy

kategóriák szerint a háztulajdonosok 3 lejtől 15 lejig terjedő heti hozzájárulást fognak fizetni házaikban bérelt lakásokként.

Ezenkívül a vendéglői fogyasztást és luxusvásárlásokat is minimális adóval terheli meg a törvényjavaslat, mely rövidesen a parlament elé kerül. Ezek a pótdadók városi kezelésben maradnak és a munkanélküli segélyezést a városok hivatalai fogják elvégezni.

Visszahelyezték a régi tanácsot

Az interimár bizottság foglalkozott az al a belügyminiszteri rendelettel is, mely sürgőnyileg érkezett hétfőn este Kolozsvárra. Abelügyminisztériumi sürgőny értelmében az interimár bizottság egy héten belül át kell, hogy adja helyét

HASZNOS TUDNI,

mindazoknak, kik a természetes hashajtókat előnyben részesítik, hogy

Schmidthauer

Ismándi keserűvize

főlényesen beválik

Utasítás minden palackhoz mellékelve. Kapható mindenütt!

A kormány tagjai ma délelőtt Vaída miniszterelnök elnöke alatt minisztertanácsra ültek össze, amelyen megvitatták a Madgearu jelentésével kapcsolatos pénzügyi helyzetet. A minisztertanácsban Maniu Gyula is jelen volt.

A népszövetségi szakértők feltételeivel kapcsolatosan megállapították, hogy adóemeléstől nem lehet szó, az állami tisztviselők tizenöt százaléknak leépítése, ami 40 ezer tisztviselő elbocsátását jelentené, aligha viheto keresztül.

A szakértők többi feltételeihez hajlandó a kormány hozzájárulni. Ilyenértelmi instrukciókat küldtek Genfben Madgearunak. Ezután a minisztertanács tudomásul vette, hogy Litvinov elutasítása miatt a román-orosz tárgyalásokat október 10-én folytatják.

TUNKELER:

A CHALUC

Tel-Aviv, szeptember végén.
A chalucok egyikével összebarátkoztam En.Charodban, a kvucában. Külsőre a galuti zsidó egyik jólismert típusa. Kleinnak hívják. Csontos, szőrös arcu fiatalember, hosszú hajjal, nagy, keresztes szemüveggel jellegzetes sasorrán. Már biztosan találkoztunk vele a varsoi zsidó iroklubban, valamely berlini kávéházban, a párizsi Rotundában, egy vítaesten Vilnában és a világ bármely sarkán levő zsidó gécpontokban és metropolisokban.

Most itt van. Milyen különös, ahogy a maltett keveri, vagy köveket cipel sovány hátán.

Nála maradtam egy éjszakára. Átengedte nekem az ágyát, ő a sarokban csinalt magának fekhelyet és beszélgetni kezdtünk. Egy lefekvés előtti diskurzusba bocsátkoztunk.

En, szokáson szerint, neki rontottam az újságíró ravaszkodó kérdéseivel:

- Sokat dolgozik?
- Hajnaltól napestig.
- És munka után a kabaréba mennek?
- Nem, a mi kvucánknak még nincs kabaréja!
- Min dolgoznak most?
- Malmot építünk.
- Van tekintélyük?
- Nincs.
- És pénzük?
- Az sincs. Ha valaki külön kereset-höz jut, beszolgáltatja a közösségnek.
- Nem vesznek?
- Nem.
- És ha valakinek nem tetszik az itteni élet?
- Akkor elmegy. Jön helyébe más, aki jobban közénk illik. Így aztán egységes csoport képződik, a tagok teljesen egygyé válnak a kvuca olvasztó tégelyében.
- Nem unják meg minden nap ugyanazon 200 arccal egy asztalnál enni?
- Nem.
- És ha valaki mégis megunja?
- Akkor elmegy, jön helyébe más, aki tud egy asztalnál enni és így egységes csoport lesz stb., stb.
- Van-e szmokingjuk?
- Nincs. Nekem egy nadrágom van, de annyi folttal, hogy nem tudni, hol a folt és a régi szövet.
- És lakcipőjük van?
- Nincs. Meztől járunk.
- És mit csinálnak szombaton?
- Szombaton olvasunk. Éppen most kaptam két igen érdekes könyvet. Egyiket Kaliforniából, angolul „A műtrágyázásról”, a másik németnyelvű, „Az experimentális agrikultúra” kérdéseiről.
- Ön olvas németül és angolul?
- Igen, öt nyelven beszélek. Két fakultáson végeztem az egyetemen.
- Hajnalban vigyázva felkelt és öltözöködni kezdett. En úgy feküdtem ágyamon, mint egy gróf és ritmikus, erőteljes mozdulatait figyelve elgondoltam: éppen ilyen lelkesedéssel odaadással és őszesen dolgoznak zsidók valahol Vilnában a tudományos intézetekben, Varsoiban és Bialistokban — a zsidó iskolákban. Éppen ilyen heroizmussal, önfeláldozással és makacssággal dolgoznak zsidók messzi, messzi idegen területeken.
- És elgondolom: mi volna, ha mindezek a zsidók vasakaratukkal és kitarásukkal egy irányban dolgoznának, egy működési területen — milyen csodás eredményeket érhetnénk el!

De már kezdek szónokias hangulatba jönni — hagyjuk hát. Inkább tovább szövegek a tegnapi dialógust.

— Nem értem — mondom — miért gyötrődik itt, mint valami száműzött. Hiszen úgy mint ezer más hasonló fiatal ember, ott lakhatna egy kulturált állam fővárosában, világi lenne, későn feküdne, lányokkal sétálna és matracos ágyon pihenne kényelemben. Ön egy áldozat. Azt mondom, ön egy áldozat.

— Tízbe jött és így válaszolt:
— En áldozat vagyok?! Mondja meg ott a maga nagylábon élő dandyjeinek, hogy ők az áldozatok és nem én! Mondja meg nekik, hogy én ezerszer jobban élek, mint ők. Ne higgye, hogy én nem ismerem azokat az örömeiket. Ne felejtse, hogy én az angol konzul titkára voltam Newyorkban. Sok pénzt kerestem és úgy éltem, mint egy lord. De mindazt félredobtam és idejöttem a kvucába. Nemrég Párizsban voltam a kvuca üzleti ügyekben. Ott álltam az Opera téren, a legfogalmasab helyen. Az európai civilizáció középpontjában. Körülöttem milliónyi lámpák fénye, ezerféle attrakció és

szórakozási lehetőség. Kávéházak, mozok, színházak, nők és én — én idevagytam a kvucába, ebbe az unalmas „sivárság”-ba. Mennyiért nem adtam volna, ha hirtelen itt találtam volna magam a sátrannál, az építkezésnél, a fáimnál és a teheneimnél. En — áldozat! En boldog vagyok, mert dolgozom és alkotok! En megtaláltam a magam útját, a magam emberi kielégülését. Ön író, azt hiszem.

Erdély csaknem valamennyi városában a régi községi tanácsot helyezik vissza

A régi tanácsok a reinstallationa néhány napon belül megtörténik

Bucuresti-Bukarest, október 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A közigazgatási törvény, amelyet nemsokkal ezelőtt szavazott meg a parlament, ismeretesen elrendeli a Jorga-kormány által törvénytelenül feloszlott városi és megyei tanácsok visszahelyezését. A legfőbb közigazgatási revíziós bizottság hatáskörébe tartozott annak megállapítása, hogy mely tanácsok esnek bele ebbe a kategóriába. A revíziós bizottság már elkészült munkájával és ennek konklúziója alapján a belügyminisztérium a következők, Erdélyt érintő tanácsok visszahelyezését rendelte el: Megyei tanácsok: Bihar, Brassó, Krassó, Csik, Fogaras, Máramaros, Szatmár, Szörény, Szeben, Temes-

Arra kérem hát, ne írjon áldozati bárányokról, ne fessen banális képeket „a verejtékről és vöréről”, a „feltört és eldurvult” kezekről és hasonló smoncákról. Ne respektálganak bennünket és ne sajnálkozzanak rajtunk. En nem építkeztünk országokat, én a magam életét építem. Szünjön meg már a jószívűek szánakozása és ne fotografáljanak bennünket, ahogy szántunk, fejünk és befogjuk a lovakat. Mj igazán nem vagyunk cirkszi mutatóvanyok.

Ezzel vállára kapott egy szürke zsákot, kezébe vette az ásót és meztlábáisan, kemény léptekkel kiment a szobából. Jiddisből: Tisbi Ilés.

Torontál, Háromszék, Torda és Kolozs. Városi tanácsok: Arad, Brassó, Kolozsvár, Marosvásárhely, Szatmár, Nagyvárad, Temesvár, Oravica, Csikszereda, Fogaras, Máramarossziget, Sepsiszentgyörgy, Torda, Hátszeg, Nagykároly, Szilágysomlyó, Felsőbánya, Karánsebes, Orsova, Szamosújvár, Erzsébetváros, Szászrégen, Belényes, Nagyszalonta, Vajdahunyad és Szászváros.

Mint a fentebbiekből látható, Erdélynek csaknem valamennyi közigazgatási centrumában a régi tanácsok veszik át a helyi közigazgatás vezetését. A tanácsok visszahelyezése néhány napon belül megtörténik.

„Stahlhelm”, „Hitlerika” „Bolszevika” — ezek az új német keresztnevek

Berlin, október 4. A politika annyira elővette a német lakosságot, hogy befurakodott a családi élet eddig érintetlen területeire és hatással van az újszülöttek keresztnevére is. A fiatal apák buzgalomukban és fanatizmusukban politikai keresztneveket adnak gyermekeiknek és nem ritkaság, ha az anyakönyvvezető előtt ilyen keresztnevet diktálnak be az újszülött fiú számára: „Stahlhelm”, „Lenin”, „Seldte”. A lányok viszont gyakorta ilyen neveket kapnak: „Hitlerika”, „Bolszevika”, vagy éppen „Stahlhelmina”.

Ez a különös hóbort volt egyik fő-tárgya a német anyakönyvvezetők országos kongresszusának, amely a minap folyt le a Schleswig-holsteini Segeberg-fürdőn. A kongresszus elnöke, Krutina nagy beszédet mondott erről a divatról

és megemlítette, hogy az egyik berlini anyakönyvi hivatalban egy apa „Ilse-Sedan-Hurrá”-ra diktálta be újszülött leánya keresztnevét. Az anyakönyvvezetők elhatározták, hogy a politikai keresztnevek ellen a legélesebb harcot indítják meg, mivel az ilyen nevek a gyermekeket akaraton és beleegyezésükön kívül esetleg egész életükre meg bélyegzik. Persze az anyakönyvvezetők harci eszközei igen szerények, mert a törvény megengedi, hogy a szülő bármilyen keresztnevet adjon gyermekének. A német anyakönyvvezetők elhatározták, hogy az ilyen furcsa keresztneveket nem vezetik be az anyakönyvbe, hanem igyekeznek rábeszélni az illető szülőket, hogy normális névvel lássák el gyermekeiket.

Negyvenmilliárd lej értékű jelzálog-bekebelezést eszközöltek az elmúlt öt év alatt Romániában

1928 óta 300 százalékkal csökkent a kényszervégrehajtások száma

Bucuresti-Bukarest, október 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az igazságügyi minisztérium statisztikai osztályának kimutatása szerint 1927 elejétől 1931 végéig 126 ezer 188 jelzálog-bekebelezést eszközöltek 40 milliárd 52 millió lej értékben. Egyes évek szerint a bekebelezések a következőképpen oszlottak meg:

év	bekebelezés	érték
1927	21.386	7.837.000.000
1928	28.349	9.330.000.000
1929	29.530	9.250.000.000
1930	24.987	7.560.000.000
1931	21.886	6.074.000.000

Ugyanezen idő alatt 26.862 bekebelezést töröltek 7.703.000.000 értékben. A törlés tehát a bekebelezéseknek alig 20 százalékát teszi ki s emellett azt sem szabad elfelejteni, hogy a törölt bekebelezés nem jelenti mindig az adósság kifizetését. 1932 elején tehát a jel-

zálog-hitel tartozás Romániában több mint 32 milliárd lejre rugott. Ugyancsak érdekes képet mutat a kényszervégrehajtások alakulása:

év	kényszervégrehajtás	érték
1927	5148	2.266.000.000
1928	6665	1.865.000.000
1929	3268	1.459.000.000
1930	1715	997.000.000
1931	1726	664.000.000

E kimutatás szerint a kényszervégrehajtások száma 1928-tól kezdve erőteljes esést mutat oly annyira, hogy 1931-ben a kényszervégrehajtások értéke 340 százalékos esést mutat. Ez utóbbi jelenség magyarázata a statisztikai kimutatást bevezető tanulmány szerint az, hogy az igazságszolgáltatási hatóságok lefekeztek a kényszervégrehajtások ritmusát, mert nem maradhattak érzéketlenek az ingatlan értékek elérték telenedésével szemben.

De Valera Londonban fog tárgyalni az angol-ir konfliktus ügyéről

London, október 4. De Valera ir miniszterelnök Genfből visszatérőben látogatást fog tenni Thomas angol gyarmatügyi miniszternél s tárgyalni fog vele az angol-ir konfliktus ügyéről. Egyidejű jelentés szerint az uralkodó előterjesztett kérésére felmentette állásától az irországi főkörmányzót, Dublinban elterjedt hírek szerint egyelőre nem fognak helyébe utódot kinevezni s hatásköre átmeneti időre három magas állású bíróból álló testületre megy át. Londonban a főkörmányzó visszalépése szenzáció erejével hatott. Attól tartanak, hogy a méltóság ezentul egyáltalán nem fog betöltésre kerülni.

Megnyílt az angliai munkáipárt kongresszusa

London, október 4. Tegnap megnyílt az angliai munkáspárt kongresszusa, amelyen részt vesz a Genfből visszatért Henderson is. A megnyitón a volt angol külügyminiszter reakciónak minősítette a nemzeti egység kormányának vámpolitikáját. Rajta kívül több más szónok is hevesen támadta a kormányt az ottawai egyezmények miatt.

Még tartanak a bérharok Németországban

Berlin, október 4. A butorszállító munkások sztrájkja valószínűleg véget ér. A munkáügyi miniszter döntését a bérkonfliktus ügyében a munkaadók elfogadták a munkavállalók is bizonyára el fogják fogadni. Ezzel szemben Hamburgban a közlekedési sztrájk még tart. Munka-ujrafelvétel egyelőre még nem várható. Egyidejű jelentés szerint a német halászhajók legénysége sem az Északi-, sem a Keleti tengeren nem állott még munkába. Hasonlóképpen a Scherl-újságröst nyomdáiban is tart még a sztrájk.

Mandzsúria északi részében elkecsereedett harcok folynak japán csapatok és kínai felkelők között

London, október 4. Mandzsúria északi részében elkecsereedett harcok folynak kínai felkelők és japán csapatok között. Két héten belül nincs remény arra, hogy az északmandzsúriai vasútvonalon a forgalmat újra felvehessék. Egyidejűleg a japán sajtó nagy hevességgel támadja továbbra is a Népszövetséget. A lapok azt ajánlják a tokiói kormánynak, hogy kezdjen közvetlen tárgyalásokat Kinával, mert ezek több eredménnyel kecsegtetnének, mint a Népszövetség Mandzsúria ügyébe avatkozásának türese.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

A „ZSIDÓ” Marx

Írta: Szabó Imre

A tartalomról: Rabbí Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezete — Marx és a Rothschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.

A finom papirosra nyomott példányok **ára 30 le**

Az egyszerű kiadás ára: **15 le**

Megrendelhető bélyeg előzetes beküldése mellett is az Uj Kelet könyvsztyályaiban Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Négy

„Nem sztrá

„Nem a

Cluj-Kolozsva let tud.) Kedő tört ki Koloz munkaadók köben tegnap ma sok az összes cipész munkások közeli hónapok a szociáldemok len, kizárólag védő szervezet mintegy négy kát és munká béren

Ami a munkák kessége: a me börtényárakból, dult ki, ahol aposztrofált munkukat erre a v lrisra szugorod szereztek. Me kö

A cipész munká dekelt munkáa benést kellett, készületei még sításra berend dolgozták fel l lozsvári cipész megrendeléseik olyan stagnálá tesen befolyásó ezért a munka tárgyalásokba kal, akik egyel ján állanak és lomhoz a csizma cipő- és bőrüz kások ezrei is

Az Uj Kelet folytatott az e vezetőjével, ak „N ad ad

— A mult hé a munka és ne hogy a munká nek. A cipőgy ciája és oleo rendezett kiseb müködnek, mer lehetett olyan hogy az áru v gyári cipőkkel, alacsonyak, a tunk magas fi de elmentünk amelyen tul l itása

Munkásaink munkáügyi ins kül léptek sztrá üzemeket, de veszélyeztetik.

— A munkás lépnek fel, am lehet a mai re tani és kénytel lést keresztülvi hozhatjuk forg teljes egészében zaléktól 100 szá igényt, ezzel a nének, mert a árainkat is em annál is inkább az amerikai ha bórarákat és n keny áremelke amit, tekintve gyárosok, illető is mernek máj szon rovására t kat.

Arra a kérdé sokat tettek fo

Ede ?

Négyszáz cipészsegéd letette kedden a munkát Kolozsváron

„Nem sztrájk, hanem bérmozgalom” — mondják a munkások, akik kijelentették, hogy nem akarnak éhbéért dolgozni többet

„Nem adhatunk nagyobb béreket” — mondják a mesterek, akik az olcsó árak miatt panaszkodnak

Cluj-Kolozsvár, október 4. (Az Uj Kelet tud.) Kedden váratlan bérkonfliktus tört ki Kolozsvár cipésmunkásai és a munkaadók között, melynek következtében tegnap már leálltak a cipésmunkások az összes kolozsvári kisüzemekben. A cipésmunkások, akiknek nagy tömege a közeli hónapokban testületileg lépett ki a szociáldemokrata szervezetből és független, kizárólag professzionális érdekeket védő szervezetbe tömörültek,

mintegy négyszázan tették le a munkát és munkaadóiktól száz százalékos béremelést követelnek.

Ami a munkakonfliktus legnagyobb érdekessége: a megmozdulás nem a cipő- és bőrgyárakból, hanem a kisüzemekből indult ki, ahol a „suszterlegényeknek” aposztrófált munkások határozták el magukat erre a végső lépésre, hogy minimálisra zsugorodott jövedelmeiket megkészserezzék.

Megdöbbenés a munkaadók között

A cipésmunkások bérmozgalma az érdekelt munkaadók körében nagy megdöbbenést keltett, mert az őszi szezón előkészületei még tartanak és az angróárusításra berendezett műhelyek még nem dolgozták fel nyersanyagait. Így a kolozsvári cipésziparosok nem teljesíthetik megrendeléseiket és ezért a cipésziparban olyan stagnálástól tartanak, mely végzetesen befolyásolná az őszi szezont. Éppen ezért a munkaadók hajlandók volnának tárgyalásokba bocsátkozni a munkásokkal, akik egyelőre a várakozás álláspontján állnak és várják, hogy a bérmozgalomhoz a csizmadia, a timárok és a nagy cipő- és bőrizemekben alkalmazott munkások ezrei is csatlakozzanak.

Az Uj Kelet munkatársa beszélgetést folytatott az egyik kolozsvári cipőüzem vezetőjével, aki a következőket mondotta:

„Nem lehet nagyobb béreket adni” — mondják a munkaadók

— A mult hét végéig zavartalanul folyt a munka és nem voltunk elkészülve arra, hogy a munkások bérmozgalomra készüljenek. A cipőgyárak hatalmas konkurrenciája és olcsó árai miatt a kézierőre berendezett kisebb üzemek nagyon nehezen működnek, mert ezeket a vállalatokat nem lehetett olyan mértékben racionalizálni, hogy az áru versenyképes maradjon a gyári cipőkkel. Miután az árak rendkívül alacsonyak, a munkásoknak sem adhatunk magas fizetéseket,

de elmentünk addig a végső határig, amelyen túl már a vállalatok rentabilitása volt kockázatos.

Munkásaink egészen váratlanul és a munkaügyi inspektorátus engedélye nélkül léptek sztrájkba és ezzel nemcsak az üzemeket, de saját egzisztenciájukat is veszélyeztetik.

— A munkások olyan magas igényekkel lépnek fel, amelyeket bekalkulva, nem lehet a mai rendkívül olcsó árakat tartani és kénytelenek volnánk olyan áremelést keresztülvinni, amely mellett nem is hozhatjuk forgalomba áruinkat. Még ha teljes egészében is elfogadnánk a 60 százaléktól 100 százalékgig terjedő béremelési igényt, ezzej a munkások sokra nem menének, mert a béremeléssel arányosan árainkat is emelni kellene. A béremelés annál is inkább keresztülvihetetlen, mert az amerikai hausse lényegesen emelte a bőrárakat és már e pillanatban jelentékeny áremelkedéssel állunk szemben, amit, tekintve a minimális keresletet, a gyárosok, illetőleg a viszonteladók nem is mernek majd keresztül vinni és a haszon rovására tartani fogják eddigi árakat.

Arra a kérdésre, hogy milyen tárgyalásokat tettek folyamatba, informátorunk

kijelentette, hogy tárgyalások még nem indultak, mert a cipésmunkások még érdemleges határozatot sem hoztak a tárgyalások újrafelvétele kérdésében.

A cipésmunkások a Munkácsi ucca 13. szám alatti vasutas szakszervezetben kedden este tartottak értekezletet. Mintegy százötven cipésmunkás gyűlt itt egybe, akiknek vezetői a következőket mondták munkatársunknak:

„Nem tudunk éhbéért dolgozni” — mondják a munkások

— Leszögezni kívánjuk, hogy mi nem proklamáltunk sztrájkot, hanem egyszerűen nem akarunk olyan éhbéért dolgozni, mint amennyit eddig kaptunk.

Ma egy cipészsegéd 180—200—250 lej heti bérért dolgozik és ezt az

összeget is 20 lejes részletekben fizeti ki mestere.

Azon kívül még az is tudomásunkra jutott, hogy a nagyobb műhelyekben 15 százalékos bérredukciót akarnak végre hajtani, holott eddig is, családos emberek voltak kénytelenek 800—1000 lejből havonta megélni. Ennek a bérmozgalomnak semmi más célja nincs, mint az, hogy

ne halljunk meg éhen, mert a mai fizetések mellett valamennyiünket ez a sors fenyeget.

Nincsen olyan szervezetünk sem, mely sztrájkot tudott volna proklamálni és ez az akció igazán önmagától támadt. Néhányan kollektív szerződési tervezetet készítettek, amelyet a műhelyek vezetőinek benyújtottunk, ezek azonban ezt nem akarták elfogadni. Így állunk le a

Kolozsvár magának vindikálja a második romániai leadóállomást

Még nem történt döntés a 150 kilowattos állomás elhelyezése fölött

Bucuresti-Bukarest, október 4. (Az Uj Kelet tud.) Megirtuk, hogy a román rádiótársaság 150 kilowattos leadóállomás létesítését határozta el Balászfalván. Az új állomás felépítésére már meg is ejtették az árlejtést és a munkálatokat az olasz Marconi-társaságnak adták ki. A tervek szerint az irtózatos erejű állomás, amelyhez Európában csak a varsói leadó hasonlítható — kizárólag a bukaresti rádió műsorát közvetítené.

A terv, hogy ezt a nagy leadót Balászfalván állítsák fel, nem találkozott az országban túlságosan nagy lelkesedéssel. Azt sem tartják helyesnek, hogy az új leadó hosszú hullámon sugározza műsorát és azt sem, hogy ez a műsor kizárólag a meglehetősen sovány bukaresti programból táplálkozzék. A nemzetközi rádiószó-

vetség Románia számára még egy középhullámhosszú jelölt ki Bukaresten kívül amely ma is fenn van még tartva az ország számára. Ezenkívül az ország sokrétű lakossága igényeinek kielégítését nem tudja szolgálni a bukaresti műsor, amelyet éppen ezért variálni kellene egy másik romániai leadó önálló programjával.

Fájdalmak háza
? ? ?

Vasgárdával terrorizálja Jód zsidó lakosságát Dunca Gábor, az elmozdított jegyző

Hogyan akar állásába mindenáron visszakerülni a felfüggesztett jegyző

Cluj-Kolozsvár, október 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután érdekes látogatója volt az Uj Kelet szerkesztőségének. Egy fiatal máramarosi parasztlégy kerestet fel és elmondotta, hogy turbulens elemek ismét meg akarják zavarni a máramarosi megyei Jód község nyugalmát. A panaszos látogató éppen ezért arra kéri az Uj Keletet, hogy lépjen közbe és akadályozza meg a kedélyek elmérgesítését, mert a máramarosi becsületes románok békességben akarnak élni az ottani zsidó lakossággal.

Jód falu nevezetes helye Máramaros megyének. Régi babonának engedelmessé, a falu parasztszói évről-évre a román husvét éjszakáján bevették a zsidó házak összes ablakait. Éppen ezért Jód úgy élt a köztudatban, mint a máramarosi antiszemitizmus tüzfészke. A falu volt jegyzője egy Dunca Gábor nevű ur, akinek különböző szabálytalanságairól már nem egyszer irt az Uj Kelet, teljes erejével azon van, hogy felkavarja a máramarosi lakosság nehezen helyreállított békéjét. Dunca Gábor vasgárdát szervezett ma-

gának Jód községben, hatvan-hetven suhancból és ezekkel igyekszik a falu lakosságát terrorizálni, uton-utfélen hirdette, hogy a zsidókat ki kell kergetni.

A felsőbb közigazgatási hatóságoknak közben tudomására jutott, hogy a jegyző nem a legnagyobb tisztességgel adminisztrálja a falu ügyeit. Így például saját céljaira használt fel egy husz holdas községi birtokot, a mezőgazdasági kamarák által kiutalt négy tenyészbikának pedig nyoma veszett. Röviddel ezelőtt kétezer zsindeletet kobozott el Appel Mihálytól, a falu egyik nyomorgó zsidójától és ezt is saját házában használta fel. A jegyző ellen vizsgálat indult, amelynek eredményeképpen felfüggesztették állásából. Dunca Gábor most terrorizálja a falu román és zsidó lakosságát egyaránt és aláírásokat gyűjt egy memorandum számára, amelyben a falu lakossága őt reklamálja vissza a jegyzői székbe. Látogatónk, meglepően értelmes fiatalember, kijelenti ezzel szemben, hogy a falu teljesen meg van elégedve a Dunca helyére kinevezett zsidó jegyző-

Édesanyám
? ? ?

munkából. Ma mintegy 300—400 cipészsegéd hagyja el a munkahelyét és szerdára várjuk a csizmadiasegédek bérmozgalmát is.

A gyárakban sztrájk készül. Érdeklődésünkre felvilágosítottak bennünket, hogy a cipészsegédek bérmozgalma egyelőre még nem terjedt át a nagyobb gyárüzemekre, bár az ott alkalmazott timárokat és szakmunkásokat rendkívül nyomoruságosan díjazták.

A legnagyobb kolozsvári bőrizemben elsőrendű szakmunkás heti bére sem haladja túl a 900 lejt.

Míg a közepes munkaerők ott sem érnek el 300—400 lejnél többet hetenként.

A cipészsegédek bérmozgalma azonban érezte már hatását a gyárakban is és miután több erdélyi városban már felütötte fejét a bérmozgalom, tartani lehet attól, hogy országos cipészsztrájk tör ki Romániában, amelyet — egyesek szerint — Bukarestből irányítanak. Szak körökben feszült érdeklődéssel nézik a bérmozgalom kialakulását.

val, értesüléseink szerint a kolozsvári intermáris bizottság két fiatal vezetője: dr. Flaviu Laurentiu alpolgármester és dr. A. T. Muresan mérnök egy memorandum dolgoznak, amelyet közelebből el fognak küldeni a kormányhoz és a rádió-társaság vezetőségének. A memorandum rámutat arra, hogy fontos nemzeti érdek a leadóállomás Kolozsváron való működése mellett érvelnek. Kolozsvár művészi élete elég fejlett ahhoz (opera, koncertek, stb.); hogy állandóan önálló műsorral tudja almentálni ezt a leadót, magyar nyelvű közvetítésével pedig Erdély kisebbségi lakosságának igényei is kielégülést nyernének. A kolozsvári leadó ily módon ellensúlyozhatná a budapesti rádió eléggé aktív propagandáját.

Fájdalmak háza,
vagy
Édesanyám
? ? ?

Londonban az angol-ír ügyéről

De Valera ir...
ból visszatérőben...
ni Thomas angol...
ternél s tárgyalni...
konfliktus ügyéről...
zerint az uralkodó...
le felmentette állá...
kormányzót. Dub...
k szerint egyelőre...
utódot kinevezni s...
őre három magas...
estületre megy át...
ányzó visszalépése...
tott. Attól tartag...
ezentul egyálta...
re kerülni.

Glial munkái... resszusa

Tegnap megnyit...
rt kongresszusa...
a Genfből vissza...
megnyitón a volt...
ter reakciónak...
ti egység kormná...
ját. Rajta kívül...
vevesen támadta...
wai egyezménynek

A bérharcok... rágban

A butorszállító...
alószínűleg véget...
hiszter döntését a...
a munkaadók el...
vállalók is bizo...
adni. Ezzel szem...
felekedési sztrájk...
felvétel egyelőre...
Egyidejű jelentés...
lászahajók legény...
sem a Keleti...
még munkába...
Scherl-ujágrósz...
ég a sztrájk.

Északi ré... eseredett... ak japán... kinai fel... özött

4. Mandzsuria...
eseredett harcok...
és japán csapat...
éten belül nincs...
az északmand...
forgalmat újra...
eg a japán sajtó...
adja továbbra is...
pok azt ajánlják...
hogy kezdjen...
Kinával, mert...
kecségtetnének...
eg Mandzsuria...
türese.

LELKE:
UJ KELETBEN

Marx Imre

levy Marx csa...
sidó környezete...
ok — Bauer és...
tája...
mott példánvok

lel

ás ára:
elözetes bekül...
elet könyvosz...
ron L. Pop 10.

Édesanyám
? ? ?

Muschanoff, Bulgária miniszterelnöke nyilatkozata szerint Bulgária nem ismeri az antiszemitizmust

Dr. Gelber intervjua. Bulgária az antiszemitizmus elleni konvenciót támogatni fogja

Dr. N. M. Gelber, a nálunk is előnyösen ismert zsidó történész, a Keren Hájesszód főtisztviselője, tanulmányuton Bulgáriában tartózkodik, ahol Muschanoff miniszterelnök és külügyminiszter hosszabb audiencián fogadta. Dr. Gelber számos kérdést intézett a miniszterelnökhöz, így elsősorban, hogy a bolgár kormány ezideig miért nem ismerte el a bolgár zsidók központi konzisztóriumát, továbbá, hogy miért nem szubvencionálja megfelelő mértékben a zsidó iskolákat. Szóvá tette továbbá a zsidóknak az állami szolgálatban való kicsiny számúját. Ezenkívül számos nemzetközi zsidó vonatkozású kérdést intézett a miniszterelnökhöz, aki a következő nyilatkozatot tette:

Az iskolák támogatása

A bolgár kormány belátja, hogy a konzisztóriumot legalizálni kell és ebből a célból bizottságot jelölt ki. Mielőtt a bizottság jelentése a minisztertanács elé kerül, a kabinet a konzisztóriumot és annak alapszabályait is jóvá fogja hagyni. Ami az iskolák támogatását illeti, a kormány, a tartományok törvényhatóságai és a városok eddig mindössze 20 százalékban járultak az iskolák költségeihez. A gazdasági helyzet ugyanis nem engedi, hogy a zsidó iskolaművet nagyobb összegekkel támogassuk.

Zsidó államügyész

Ami a zsidók alkalmaztatását az államnál és a községi autonómiákban illeti, meg kell állapítani, hogy a bolgár kormány az alkotmány alapján a zsidókat teljes jogú polgároknak ismeri el. Nem áll, hogy a zsidók kis számban foglalnak helyet a különböző állami szolgálatokban. Még nem is olyan régen a kereskedelmi minisztériumban, a szófiai élelmiszer-üzemben, Küstendilben a munkaügyi inspektorátusnál alkalmaztunk zsidókat. Burgaszba éppen most neveztem ki egy zsidó államügyészt.

Ami a bolgár zsidóknak a nemzetközi kisebbségi mozgalomban való részvételét illeti, a bolgár kormány szívesen látja ezt az aktivitást. A kormány egyébként, épügy, mint a bolgár közvélemény, melegen szimpatizál egy Palesztinában felépítendő zsidó nemzeti otthonnal szemben és meleg érdeklődéssel figyeli a palesztinai zsidó élet hatalmas fejlődését. Eléggé bizonyítja Bulgáriának Palesztinával szembeni rokonszenvét az a tény, hogy Tel-Avivban zsidó embert nevezhettünk ki. Mose Schelusch urat bolgár konzullá. Feladata lesz Bulgária és Palesztina között a gazdasági kapcsolatokat kiépíteni. A zsidó közvélemény biztos afelel, hogy Bulgária, valahányszor arra szükség lesz, a nemzetközi tényezők előtt a cionista ujjáépítést a legmesszebbmenően támogatni fogja.

Politikai tradíció

Bulgáriának valóságos politikai tradíciója harcolni az antiszemitizmus ellen. Ez a mentalitása arra fogja készíteni, hogy a genfi zsidó világkonferencia javaslatát, amely arról szól, hogy nemzetközi konvencióval harcoljanak az antiszemitizmus ellen, mindenképpen támogatni fogja.

Anilin-festékek

Dr. I. G. Farbenindustrie (vorm. Meister-Lucius) gyártmányok nagyban eladása.

Ullmann József & Fia

Vegyiáru Import Oradea. Telefon 677.

Bulgária nem ismeri az antiszemitizmust. Minden zsidó teljesen egyenjogú polgára az országnak. A zsidók

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Szinkór-Mozgó műsora

Keddtől kezdve 3, 5, 7 és 9 órákor:

Az éjszaka leánya. Erkölcsdráma a nagyvárosok éjszakai életéből. A főszerepekben: Nancy Carrol és Frederic March, a Bestia nagyszerű címszereplője. És az új hangos kísérő-műsor. (3 órákor a jegyek ára: 10 és 20 lej.)

Fogorvosi rendelő

Nagyváradon kiterjedt praxissal ellátás miatt előnyös feltételek mellett átadó. Érdeklődéseket: „Fogorvosi rendelő” jellegre Rudolf Mosse, Oradea.

az ország fejlesztésében mindig is kiváló elemeknek bizonyultak és a házával szemben az elmúlt és régebbi háborúkban is hűségesen teljesítették kötelességüket. A bolgár állam a legélesebben harcol az antiszemitizmussal szemben és ha a külföldről importált nemzeti szocialista jelszavakat elnyomja, noha erre különös szükség azért sincs, mert nálunk a kampószerű propagandák inkább a komikum hatását okozza. A kormány a zsidók védelmében mindig tudni fogja kötelességét.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, október 5.

Bukarest. 17: Dinicu-zenekar: Könnyű és román zene. 19.40: Gr. 20: Simoniu Mária operaténésznől. 20.20: Szimfonikus hangverseny.

Budapest. 9.15: Szalónzenekar. 12.05: Cigányzene. 12.25: Hírek. 1: Póntos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 3.30: Morse tanfolyam. 4: Előadás. 5: Az Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekarának hangversenye. 6.30: Olasz nyelvoktatás. 7: Szívárvány. Mocsányi László és Lakos Tibor vidám hangfestésze. 7.45: A Liszt Egyesület hangv. 9.15: Póntos időjelzés, időjárás, hírek. 9.30: Cigányzene. 10: Időjárás. 10.45: Táncczene.

Bécs. 21: Zenekari hangv. 22.15: Régi és új táncok. Berlin: 22: Táncczene. Stuttgart, 19.30: Filharmónikus hangv. Breslau, 21.10: Mandolinhangv. Langenberg. 20: Strauss és Schubert művei.

Varsó. 21.05: Régi lengyel dalok.

Milánó. 20.30: Mascagni: A barát nő c. operája.

Róma. 20.45: Opera. Prága. 19.45: Zongorahangv. 20.15: Szó rakoztató zene.

Pozsony. 20.15: Szór. zene. 21: Rádió-zenekar.

Osló. 22.15: Szavaltat.

Toulouse. 23.30: Katonazene.

Belgrád. 17.30: Cigányzene. 20.30: Hegedűverseny.

Csütörtök, október 6.

Bukarest. 20.20: Szimfonikus hangverseny. Haydn: Szimfónia, Grieg: Zongorazenei zenekari verseny.

Budapest. 9.15: Zenekari hangverseny. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: Az Egyetemi Énekkarok szalókvartettje. nek hangv. 12.25: Hírek. 1: Póntos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 3.30: A rádió ifjúsági félórása. 4: Katonazene. 4.45: Póntos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A földművelésügyi minisztérium előadása.

5.30: A rádió házikvintettjének hangv. 6.30: Előadás. 7: Cigányzene. 8.15: Október 6-i emléknap. Utána pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd szalónzenekar.

Bécs. 20.20: Hofmannsthal Euripides nyomán írt, Welles Ödön által megzenésített Alkestis c. drámája. Állami Opera kara és szolistái és a szimfonikusok.

Berlin. 19.10: Mandolinzenekar.

Breslau. 19.30: Fall Leó hangv.

Frankfurt. 22: Angol dalok.

Varsó. 20: Könnyű zene. 22.15: Táncczene.

Kattowitz. 19.15: Grammfón.

Milánó. 19.30: Grammfón.

Róma. 20.45: Szimf. hangv.

Prága. 20: Verdi: Rekviem.

Pozsony. 18.45: Grammfón.

Brünn. 16.10: Rádiózenekar.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 80 lej. Állástkeresőknek 80 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Diszkertek, akváriumok, sziklacsoportok, gyümölcsösök, haszonkertészetek tervezését és berendezését úgy helyben, mint vidéken vállalja. A. Sneider Cluj, Str. Garibaldi 13. Olcsó rózsák és gyümölcsfák.

Szép modern ebédlő, háló, konyhabutor, festmények és egyéb disztárgyak sürgősen eladó. Érdeklődni Ferenc József ut 98. házmeztérnél.

Függöny- és ágyterítőminták, ágynemű- és fehérnemű-sablonok nagy választékban érkeztek. Fisch Böske kézimunkaszalonjába Cluj, Str. Baritiu (v. Malom ucca) 16.

Varrónó, elsőrangú francia, és angol munkás vállalkozó nagyon olcsón a legkülönböző fazonok készítését, csakis saját lakásán: Calea Victoriei (Magyar u.) 139. Hátul az udvarban.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácénál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihirdásra is — kapható. Csak mezrendelésre.

A most megnyílt, modern előnyömdával felszerelt fehérnemű szalonban Str. Memorandului (Unió u.) 14. sz. alatt mindennemű fehérnemű, sztorok, pizzamák, fűzők és mellszorítók jutányosan és pontosan készülnek.

Szépkipitelő, modern afrikai körte, fehérszemes jávor, cseresznye hálóberendezések asztalosműhelyből olcsón eladók. Nagyszamos ucca 10.

Bodega italmérséssel, más elfoglaltság miatt, azonnal kiadó. Radu 9.

Eladom 880 négyzetméter nagyságú házhelyemet, Cim a kiadóban.

Egy, esetleg kétszobás komfortos lakást keres Gáspárné. Kishitelbank. Telefon: 5.44.

Okleveles francia-német tanárnő vállal oktatást olcsó árban kezdők és haladók. Hármascsoportban is. Társalgással mindkét nyelvben személyenként 100 lej havonta. Friedmanné, Reg. Ferdinand 71.

INGYEN KAP EGY SORSJEGYET

Minden új előfizető, aki egy negyedévi díj fejében 320 lejű pénztárunknál lefizet

Egy darab egynyolcad sorsjegyet

Aki egy félévi díj fejében 600 lejű fizet le pénztárunknál

Egy darab egynegyed sorsjegyet, vagy egynyolcad sorsjegy I. és II. osztályát

kapja

ajándék képen teljesen ingyen

Minden régi előfizető, aki egy félévre újítja meg egyszerre előfizetését és a 600 lejű közvetlenül kiadóhivatalunknak fizeti be

Egy darab egynyolcad sorsjegyet kap ajándékba

az Osztálysorsjáték okt. 19 és 20-iki húzására.

A sorsjegyek a Kereskedelmi Hírelintézet R. T. Cluj, szerencseszáma közlő közül valók

Vallásilag fizikailag: a folyton működő ha egyre a n dolgozza föl, mérges anya, zonyos nyug ez megszere

Igy mond szobán a ter lési bőjtök vissza. Bőjtő tasztrója emt azért, hogy e ság álljon be sünkről besz felekezettek egy-kettő ki len-szomjan mohamedáno A tömeges e lal kell igazo masabb a tö szedelem, mi egy nemzeti Tamusz 17-ik emlékeztete. ke, amelyet tartottunk m

Ötszáznyol számítás előt lóniába való ama Achikan tónak a sző Jeremiás bar nek megmen székhelyét, babilóniai tá megpróbálta Az elrejtőzöt és a béke sz teregette vol fölé. A vissz Jochanan ber őszintén beh viddel azután leszármazottj Jismael ben jának, akinek mat tett.

Tisri hónap valószerű, h követő napon séget tartott, nant és Jism közepette a k zottja paráz gyilkolta a h irigységéből te dúlásában. A követett el. A kült és utköz Palesztinában kelőket.

Nagyjából Gedalje bőjtj hős tragikus l a zsidó népet érintette a d hogy egyesek nezar bosszu tanúsága szer ba. Ha tehát n ezt az esemén nik a bőjt, se tónak ilyen n miatt.

Az őszre va átmenet idején van a szervez ahol a fiziku salaktalan. Ma zás bizonyos l bőjt tehát ebb gasztos dolog. bőjtjénél figye két napon az hen, a megszo nem gyöngíti A legnagyobb tok szombatja kapcsolatos, ny ben, hogy a fiz bülés csak ezen

HIREK

Böjtök

Vallásilag a böjt vezeklést jelent, fizikailag: a salaktól való tisztulást. A folyton működésben álló élő szervezet ha egyre a napi táplálék elfogyasztását dolgozza föl, nem jut hozzá, hogy a mérgező anyagokat kiűztesse. Ehhez bizonyos nyugodtságra van szüksége és ezt megszerzi a böjt által.

Igy mondják ezt egyszerű hegedűszóban a természetbarátok, akik a vallási böjtök eredetét is erre vezetik vissza. Böjtöt rendszerint valami katasztrófa emlékére rendeltek el és pedig azért, hogy ennek nyomán lelki tisztulást álljon be. Persze csak a mi vallásunkról beszélhetünk. A keresztény felekezetek böjtjei nem kötelezők — egy-kettő kivétellel — egész napi étel-szomjan létre. Többet böjtölnek a mohamedánok, még többet a hinduk. A tömegek előtt a böjtöt valami ideállal kell igazolni és erre a célra legalkalmasabb a történelem. Egy elhárult veszedelem, mint Eszter böjtjének emléke, egy nemzeti katasztrófa, mint amilyen Tamusz 17-ikének és Av kilencedikének emlékezte. Gedaljahu böjtjének emléke, amelyet rohaszanát követő napon tartottunk meg, a kettő között van.

Ötszáznyolcvan körül a rendes időszámítás előtt Nebukandnezar, a Babilóniába való száműzés után Gedalját, ama Achikam fiát nevezte ki helytartónak a széjjeldult ország fölé, aki Jeremiás barátja és nem egyszerű életének megmentője volt. Micpába tette székhelyét, ahol a melléje rendelt babilóniai tisztekkel és tisztviselőkkel megpróbálta az ország ügyeit rendezni. Az elrejtőzött harcosok visszajöhettek és a béke szelleme mintha szárnyait tergette volna a leszegényedett ország fölé. A visszatért harcosok között volt Jochanan ben Koreach, aki azonnal és ösztönösen behódolt a helytartónak. Röviddel ezután egy magát Dávid király leszármazottjának valló csapat-vezér, Jismael ben Natanja is behódolt Gedaljának, akinek a kezébe hűségfogadalmat tett.

Tisri hónap valamelyik napján (nem valószínű, hogy éppen a rohaszanát követő napon) a helytartó népiünnepséget tartott, amelyre meghívta Jochanan és Jismaelt is. A nagy mulatság közepette a király állítólagos leszármazottja parázs lázadás alatt meggyilkolta a helytartót. Nem lehet tudni, irigységből tette, vagy „nemzeti felbuzdulásában.” Mindenesetre hűségét követelt el. Az ammoniták felé menekült és utközben magával vitte a még Palesztinában maradt elégedetlen előkelőket.

Nagyjából ez szentírásbeli előzménye Gedalja böjtjének. Nem egy nemzeti hős tragikus bukásával állunk szemben, a zsidó népet a maga egészében nem is érintette a dolog, legföljebb annyiban, hogy egyesek ki voltak téve Nebukandnezar bosszújának. Ezek a próféta tanúsága szerint emigráltak Egyiptomba. Ha tehát mégis böjttel konzerváljuk ezt az eseményt, akkor ez inkább történelmi a böjt, semmint Gedalja helytartónak ilyen módon való megörökítése miatt.

Az őszre való fizikumot veszélyeztető átmenet idején a böjt nagy szüksége van a szervezetnek. Tisztulnia kell. És ahol a fizikum tiszta, ott a lélek is salaktalan. Maga a böjtire való elhatározás bizonyos lelki energiákat igényel, a böjt tehát ebből a szempontból is magasztos dolog. Valószínű, hogy Gedalja böjtjénél figyelembe vették azt, hogy a két napon az ünneplő zsidó ember pihen, a megszokottnál többet eszik és nem gyöngíti le különösen az étlenség. A legnagyobb zsidó ünnep szombatok szombatja — a jom kippur böjttel kapcsolatos, nyilván abban a föltételezésben, hogy a fizikai és pszichikai nemesítés csak ezen az úton érhető el.

(sz. i.)

Ingyen kap osztálysorsjegyet, minden új és régi előfizetője az Uj Keletnek

Cluj-Kolozsvár, szeptember 27. Az osztálysorsjáték most lezajlott húzásának sokmillió főnyereményei és a sorsjáték tökéletes lebonyolítása a legnagyobb mértékben felkeltették az érdeklődést az október 19-én kezdődő második osztálysorsjáték iránt. Erre az általános érdeklődésre való tekintettel határozta el az Uj Kelet kiadóhivatala, hogy olvasóit a sorsjátékkal kapcsolatban igen komoly és a mai súlyos viszonyok között páratlan áldozatot jelentő ajándékban részesíti.

Ingyen sorsjegyet kap mindenki, aki most lép be előfizetőink táborába. Még pedig egy nyolcadorsorsjegyet akkor, ha egy negyedévi előfizetési díjat (320 lej) közvetlenül kiadóhivatalunknak beküld, egy negyedsorsjegyet, vagy pedig egy nyolcadorsorsjegyet első- és másodosztályát kapja az az új előfizető, aki egy fél-évre fizet egyszerre elő és a 600 lej előfizetési díjat közvetlenül kiadóhivatalunkhoz küldi be.

Ebből a páratlan akcióból részt kívánunk juttatni régi előfizetőinknek is. Mindazok a régi előfizetőink, akik egyszerre egy fél-évre újítják meg előfizetésüket és a 600 lej közvetlenül a kiadóhivatalunkba küldik be, ingyen kapnak egy nyolcadorsorsjegyet.

Az ajándéksorsjegyeket a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. (Cluj) szerencseszámai közül szerezzük be.

Síessen, mert október 19-én már sok pénzt nyerhet az Uj Kelet ajándéksorsjeggyel.

— Nagyban csökkent a sörfogyasztás Ausztriában. Bécsből jelentik: Az év első kilenc hónapjában 24,6 százalékos csökkenés mutatkozik a sörfogyasztásban a múlt év hasonló időszakához képest. Pedig már az elmúlt esztendőben is nagy volt a hanyatlás.

— Moldovan Géza zsidó álnéve. Megírta az Uj Kelet, hogy a kolozsvári rendőrség letartóztatta a nagykülömlőmegei Barátfalva községben elkövetett vakmerő gyilkosság tettesét, akinek személyazonosságát napokig tartó nyomozás után lehetett csak megállapítani. A rendőrség hivatalos bulletinjének legutolsó száma kedden érkezett meg Kolozsvárra, amely közli Moldovan Géza körözőlevelét és fényképét is. A hivatalos lapban Moldovan Géza fényképe alatt még néhány álnév is ékeskedik. Rácz József, Jozsó, sőt a soknevű cigány legény zsidó nevet is választott magának. Zsidó nevén Weisznak hívják Moldovan Gézát, aki a kolozsvári rendőrségről már Segesvárra került és ott az ügyészségi fogház lakója.

— Megjelent a Korunk októberi száma. A Korunk októberi száma tovább

— Kaliforniában az orkán a folyóba sodort egy vonatot. Newyorkból jelentik: A kaliforniai Bakersfield közelében orkán a Canon folyó hidjáról a folyóba sodort egy személyszállító vasúti szerelvényt. Számolni kell legalább negyven halálos áldozattal. A mentési munkálatok folyamatban vannak.

— Csak öt napon át fog dolgozni az amerikai közalkalmazottak egyrésze. Newyorkból jelentik: Bizonyos közalkalmazottak takarékoságból hetenkint csak öt napon át fognak dolgozni, míg mások évenként egy-egy havi kényszer szabadságot fognak igénybe venni illetménykiszámlájuk nélkül. A fizetéseket egyéb ként nem fogják csökkenteni.

— Egy görög sziget nyomtalanul eltűnt a tengerben. Athénből jelentik: A sztratonikii ércbányamű összeomlott tárnait és aknáit csak nehezen lehet szabaddá tenni. Az utóbbi félnap alatt újabb holttestet nem hoztak fel a bányamélyből, mert több erős rengés új földtömegeket zúdított a szabaddá tett bányaszakaszokra s a munkát előlrel kellett kezdeni. Az újabb földrengés gó-

NAPRÓL NAPRA

Henry Bernstein pert indított a berlini Matador és a párizsi Pathé-Nathan filmvállalatok ellen a két vállalat által együttes rezsimben készített „Az érzéki száj” c. Elisabeth Bergner-film miatt. A szerző, kinek Melo c. darabjából készítették a filmscenáriumot, kéri a film előadásának betiltását is, mert szerinte a film túrhitelesen eltorzította írói szándékainak és egész művének. A per párizsi bíróság előtt fog lefolyni. Csatlakozott a perhez a francia szinpadai szerzők egyesülete is.

A szovjet szakemberei tanulmány tárgyává tették Andrejev mérnök ter-
vét, amelynek végrehajtása révén remélhető Szibéria északi része zord éghajlatának megváltozása. A mérnök terve szerint a Kara folyó torkolatánál építendő óriási méretű védőgáttal elterelnék a jeges áramlatot Szibéria part vidékéről s ezzel a klíma lényegesen enyhülni fog.

Stewns 102 éves sidneyi lakos új házasságot kötött. Uj házastársa 62 éves özvegyasszony. Az esketési szertartást az aggok menedékházában tartották meg, mert az aggastyán a menedékház ápolója.

A Graf Zeppelin az egyenlítőről délre — délamerikai utjából visszatérőben — az óceán feletti repülés közben találkozott a Karlsruhe német cirkálóval s a hajóval hosszabb időn át fényjeleket váltott.

Maurice Chevalier a Teatro Adriano-ban tartott előadástélynél megbukott. Az estélyen a közönség időnkint fitty-koncertet rendezett s olyan üvöltésbe tört ki, hogy a világhírű sztár félbeszakította előadását s egy mellékijáraton elmenekült. Ujabb estélyét Chevalier lemondotta.

A Graf Zeppelin reggel 7 órakor visszaérkezett hetedik idei délamerikai utjából Friedrichshafenbe és simán leszállott a légi kikötőben.

— Február elsejére hívják egybe a világgazdasági konferenciát. Genfből jelentik: A népszövetségi tanács által kiküldött szervezőbizottság a világgazdasági konferencia összehívási helyéül Londonot jelölte ki. A konferenciát február elsejére, vagy huszadikára fogják összehívni. A hónap utolsó napján a konferencia előkészítésével megbízott szakértőbizottság kezdi meg ülészakát s ez fog dönteni a pontos dátum felől is.

— Ujabb földlökések Chalkidike szigetén. Athénből jelentik: Chalkidikén újabb erős földlökések hatására bányaművelés történt. A segélycsapatok eddig 50 holttestet hoztak a beomlott bányából felszínre. A partok mentén állandó sultak a sziklaomlások. Ujabb több ezer tonna sulyu szikla tűnt el a tenger mélyben.

— Ujjáalakult a katalán kormány. Madridból jelentik: Katalónia kormánya az új alkotmány proklamálása után Macia ezredes elnöke alatt ujjáalakult.

— Hollandia árubojkottal fenyegette meg Németországot. Hágából jelentik: Hollandia árubojkottal fenyegette meg Németországot, arra az esetre, ha az agrárkontingensre vonatkozó tervet megvalósítják.

— A bolíviai—paraguai konfliktus ügyével foglalkozott az új népszövetségi tanács. Genfből jelentik: Az ujjáalakított népszövetségi tanács este ülést tartott, amelyen foglalkoztak az elhalt Gra vina gróf danzigi népszövetségi főbiztos méltósága betöltésének kérdésével. Személyi kérdésben megegyezés még nem jött létre s ezért a döntést elhalasztották. A tanácsülés további folyamán a bolíviai—paraguai konfliktus ügyéről beérkezett új jelentéseket hallgatták meg.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETRE!